08/09/2020

Ματαιώθηκαν οι “Κύκλες” στα Τζουμέρκα

/ Παράδοση

Ένα χορευτικό έθιμο που χάνεται στα βάθη των αιώνων και τηρείται ευλαβικά κάθε χρόνο την 8η Σεπτεμβρίου, ημέρα εορτασμού του Γενεσίου της Θεοτόκου, στο χωριό Χουλιαράδες στα Β. Τζουμέρκα, ματαίωσε φέτος ο κορονοϊός.

Πρόκειται για τον χορό “Κύκλες”, έναν παραδοσιακό κυκλικό χορό, ο οποίος πρόσφατα εγγράφηκε στο Εθνικό Ευρετήριο ‘Αυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO με απόφαση της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη.

Ο δημοτικός σύμβουλος, δάσκαλος Γιάννης Λάμπρου, ο οποίος έχει ασχοληθεί με την ταυτότητα τις ρίζες και τη διατήρηση του εθίμου, μίλησε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ.

«Το έθιμο φέτος δεν θα αναβιώσει. Τηρείται στα χωριά Βαπτιστής και Χουλιαράδες. Υπάρχει τελετουργικό. Χορεύεται συγκεκριμένη ήμερα. Το 2ημερο πανηγύρι των Χουλιαράδων τελειώνει την επομένη της εορτής με τις Κύκλες» σημειώνει και προσθέτει: «Ο χορός ξεκινάει με το σούρουπο, τελειώνει νύχτα, έχει δηλαδή διάρκεια πάνω από 3 ώρες. Στον χορό δεν υπάρχουν μουσικά όργανα.

Μπροστάρης πάντα είναι ο παπάς του χωριού. Εκείνος σέρνει τον χορό και παίρνει τα παραγγέλματα από τους χορευτές, δηλαδή να κάνει τα σπασίματα, τις “κύκλες”, για να καταλήξει στο τέλος να “σιάσει τον χορό, ώστε να τον θυμούνται οι επισκέπτες».

Παράλληλα με τους χορευτές υπάρχουν και “οι κεραστάδες”. Είναι νέοι από την Αδελφότητα, κερνούν λουκούμια, νερό, τσίπουρο, καθώς το έχουν ανάγκη όσοι χορεύουν τραγουδώντας.

Σύμφωνα με το τελετουργικό του χορού, τον παπά ακολουθούν οι Αρχές, οι γεροντότεροι, οι νεότεροι, τα παιδιά και στη συνέχεια η γυναίκες .Ο κ. Λάμπρου λέει πως η διάταξη «θυμίζει τον χορό των Σπαρτιατών, που ξεκινούσαν το χορό οι γεροντότεροι και ακολουθούσαν οι νεότεροι».

Τους στίχους τραγουδούν οι άνδρες και επαναλαμβάνουν οι γυναίκες. ‘Όλοι πιάνονται μπράτσο με μπράτσο, ο χορός ξεκινάει με το δεξί και έχει μια ρυθμική κίνηση.

Κάποιοι υποστηρίζουν ότι οι ρίζες του έρχονται από την τουρκοκρατία, ενώ κάποιοι άλλοι λένε ότι είναι από τα αρχαία χρόνια. Οι στίχοι του τραγουδιού διαμορφώθηκαν ανάλογα με τις συνθήκες και τα δεδομένα της κάθε εποχής, ενώ διεσώθησαν από γενιά σε γενιά. Σε πολλά σημεία έχουν και αλληγορικές έννοιες, ανάλογα με τα ζητούμενα και τις ανάγκες των περασμένων χρόνων.

«Οι Κύκλες» χορεύονται στις 29 Αυγούστου στο χωριό Βαπτιστή και 8 Σεπτεμβρίου στους Χουλιαράδες και σηματοδοτούν την τελευταία μέρα των πανηγυριών. Χουλιαράδες και Βαπτιστής, πρώην Γκούρα, ήταν ενιαία κοινότητα έως το 1947.

Το Γενέσιον της Θεοτόκου για την περιοχή έχει την ίδια βαρύτητα με τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα, επισημαίνει ο κ. Λάμπρου και καταλήγει: «είναι μια ημέρα χαράς, ήταν κατάλληλη για προξενιά, γάμους βαφτίσια, αρραβώνες».

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ